संस्कृत.

क्र. १५

(३५)

स्मार्त

पंचायतनादिविधि:

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

श्रीगणेशाय नमः ॥ पंचायतन प्रकार ॥ शिल्पशास्त्रे ॥ सनत्कुमारसंहितायां सूर्यः ॥ अर्क

श्री - विष्णुश्चैव सर्वेश्च देवी विघ्नेश्वरस्तथा । एकोहं पंचधा जातो नर्तयेत्सूत्रधारो यथा ॥१॥ नर्तये

(1) नाटकं शास्त्रे यथा सूत्रधारः ॥ पुराणांतरे ॥ सूर्यमंडलएव सर्वेषां देवानां पूजनोक्तः ॥ पुनस्तत्रैव ।

मुख्यपूजाविधानां तु कर्तव्यं सूर्यमंडले । अप्रत्यक्षाः सर्वदेवाः प्रत्यक्षो भगवान्रविः ॥२॥

सर्वेषां मे रनेत्रोयं जगज्जीवस्मृते मतं ॥ एतदंशसमुद्भूताः रुद्राद्याः सर्वदेवताः ३॥

प्रत्यक्षो भगवानेष चतुर्वेदे युगी यतो सर्वे देवाः कालवशाः कालः कालो दिवाकरः ॥४

एतस्य मंडले पूज्याः सर्वे देवाः प्रयत्नतः ॥ एतदाराधनोद्भाकः प्रतिमां पूजयेन्नरः ॥५॥

प्रतिमातोधिकं पुण्यं ब्राह्मणस्य तु पूजने । अचिरो गसुधियो वा ब्राह्मणो मामकी तनुः ॥६॥

इति ॥ सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्चेति श्रुतेः ॥ शंभौ मध्यगते हरीनहरभूदेव्यो हरौ शंकरे

भास्वे नागसुतारयो हरगणेशाजा शिकाः स्थापिताः ॥ देव्यां विष्णुहरेभवल्लकरवयो लंबोदरे

नेश्वरे ॥ नार्यः शंकरवामतो ऽ ध्ववु भ [illegible] कारत्तुं नेहनिदाः ॥७॥ अस्यार्थः ॥ यदेशे

देवे शंभो मध्ये स्थापिते सति देवस्य वामतः इर्यमैनेन पूजकस्य दक्षिणतो निऋतिक्रमे

ण हरिसूर्यगणेशोमाः स्थापनीयाः ॥ इति शिवपंचायतनं ॥ हरौ नारायणे मध्ये स्थिते दे

वे स्थापिते सति देवस्य वामक्रमेण पूजकस्याग्निकूलि दिशामारभ्य शंकरगणेशसूर्याभवा

न्यः स्थापनीयाः ॥ इति विष्णुपंचायतनं ॥ रवौ सूर्ये मध्यगते सति देवस्य वामतः पूज

कस्यानिऋतिमारभ्य शिवगणेशविष्णुमाः स्थापनीयाः ॥ शेषं पूर्ववत् ॥ विज्ञेयं ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

तदुक्तं ॥ यदा तु शंकरं मध्ये ईशान्यां श्रीपतिं जयेत् ॥ आग्नेय्यां च तथा हेरंबं नैरृत्यां पार्व
तीसुतं ॥ वायव्यां तु सदा पूज्या भवानि भक्तवत्सला ॥ यदा तु मध्ये गोविंदं चेशान्यां शं
करं यजेत् ॥ आग्नेय्यां गणनाथं च नैरृत्यां तपनं यजेत् ॥ वायव्यां अंबिकां चैव यजेन्नि
त्यसमाहितैः ॥ १० ॥ सहस्रांशुं यदा मध्ये ईशान्यां पार्वतीपतिं ॥ आग्नेय्यां मेकदंतं च नैरृ
त्यां मच्युतं तथा ॥ ११ ॥ वायव्यां पूजयेद्देवीं भोगमोक्षैकभूमिकां ॥ भवानी तु यदा मध्ये ई
शान्यां माधवं यजेत् ॥ १२ ॥ आग्नेय्यां पार्वतीनाथं नैरृत्यां गणनायकं ॥ प्रद्योतनं तु वाय
व्यामाचार्यस्तु प्रपूजयेत् ॥ १३ ॥ हेरंबं तु यदा मध्ये ईशान्यामच्युतं यजेत् ॥ आग्नेय्यां पंचव
क्रं च नैरृत्यां जगदंबिकां ॥ १४ ॥ वायव्यामंशुमालिं च यजेन्मंत्रोघतोद्विजैः स्वस्थानवर्जिता
देवाः शोकदुःखभयप्रदाः ॥ १५ ॥ अथ प्राचीलक्षणं ॥ देवतामुखमारभ्य दिशां प्राचीं प्रक
ल्पयेत् ॥ तदादिपरिवाराणां मंगाद्या व स्थानस्थितं ॥ अनुक्रमेण प्रत्येकं तेषु क्रमेण महत्पूर्वं
प्रपूजकः यामध्ये प्राचीप्रोक्ता विचक्षणैः ॥ १ ॥ इति पंचायतनविधिः ॥

गणेश उमा	गणेश सूर्य	सूर्य भवानी	भवानी सूर्य	विष्णु उमा
शिव	भवानी	विष्णु	गणेश	सूर्य
सूर्य विष्णु	शिव विष्णु	गणेश शिव	शंकर विष्णु	गणेश शंकर

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com